

KRACHTENVELDEN IN GEMEENTELIJKE ORGANISATIES

Gemeentelijke organisaties laten zich maar ten dele vergelijken met bedrijven. Ze zijn complexer dan bedrijven. Bij bedrijven gaat het uiteindelijk maar om één ding. Is er genoeg winst? Redelijk overzichtelijk. In de gemeentelijke organisatie is het niet een ding waar het uiteindelijk om draait. Maar een complex van krachtenvelden. Aan de hand van de navolgende tekening zal ik de verschillende krachtenvelden bespreken.

Krachtenvelden in gemeentelijke organisaties

De gemeenteraad is het hoogste bestuursorgaan van de gemeente (Grondwet). Of en in hoeverre dat echt zo is hangt in hoge mate af van in hoeverre er binnen de gemeenteraadsamengewerkt wordt. En dat is bepaald niet makkelijk. De laatste

decennia is er een grotedifferentiatie ontstaan in politieke richtingen met een toenemende mate van polarisatie. Metvermeende vijanden is lastig samenwerken. Een echte uitdaging.

Een ander fenomeen is de beleidsbubbel waar de raad ingezogen wordt. Binnen de gemeentelijke organisatie zijn er veel beleidsadviseurs die de hele dag beleidmaken. En ja, dat beleid moet eerst door het college worden goedgekeurd en dan nog door de raad maar het is een tamelijk gesloten autonoom proces. Een belangrijk krachtenveld binnen de organisatie

De raad wordt door de Griffie ondersteund, Naast het bijhouden van de agenda en de administratie van de raad kan de griffie een belangrijke rol spelen om de samenwerking tussen de verschillende partijen in de raad te ondersteunen. Maar de personele bezetting van de griffie staat getalsmatig niet in verhouding tot het aantal beleidsambtenaren dat voor het college werkt.

Het college van B&W is het dagelijks bestuur van de gemeente. De burgemeester is voorzitter van de raad maar maakt geen onderdeel van de raad uit. Hij is tevens voorzitter van het college van B&W maar óók daar heeft hij geen stemrecht. De wethouders nemen de besluiten. Het bijzondere aan de wethouders is dat die niet benoemd zijn op basis van hun bestuurlijke kwaliteiten. Bestuurlijk kunnen het amateurs zijn. Zijn dat vaak (vooral in het begin) afhankelijk van ambtelijke ondersteuners. Communicatie is ook onderdeel van de taak van het college. De laatste jaren is het aantal communicatieadviseurs aanzienlijk gestegen. Soms lijkt het erop dat vooral tegenspraak bestreden wordt door de communicatieadviseurs.

Een belangrijke groep binnen de gemeentelijke organisatie zijn de uitvoerende ambtenaren. Deze staan vaak dicht bij de burgers en voeren hun vak uit. Vaak loyaal aan de burgers en aan hun vak. In Apeldoorn bijvoorbeeld is het verkrijgen van officiële documenten zo professioneel en burger vriendelijk geregeld, daar kan menig professionele dienstverlener een puntje aan zuigen. Een groep ambtenaren die een belangrijk krachtenveld vormen zijnde beleidsambtenaren. Ze werken vaak op deelgebieden en staan niet altijd even dicht op de leefwereld. En daarnaast zijn er nog specialisten (financieel, juridisch, ruimtelijke ordening, milieu, veiligheid etc etc). Tot slot moeten de managers nog vermeld worden. Hun taak is het systeem draaiend te houden. Ook een belangrijk onderdeel van de krachtenvelden. Zoals binnen iedere organisatie kan er ook sprake zijn van competitie. Bovendien, de krachtenvelden en de mate waarin ze op elkaar inwerken bepalen de mate waarin de beleidsbubbel beïnvloed kan worden.

En tenslotte de samenleving, geen onderdeel van de beleidsbubbel. Probeert er soms wel indoor te dringen. Maar over het algemeen gaat dat zijn eigen weg. De verhouding met de gemeente is asymmetrisch. Er is ook sprake van wantrouwen. In de afgelopen decennia is de bevolking redelijk verwend geraakt, doet moeilijk mee aan de problemen van de gemeente. Dat begint te veranderen. Er ontstaan steeds meer burgerinitiatieven om die zaken aan te pakken die de bewoners als probleem ervaren.

Auteur: Ton Kunneman